

Sygn. akt VIII Gz 459/18

POSTANOWIENIE

Dnia 1 lutego 2019 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Górską (spr.)

Sędziowie SO Agnieszka Woźniak

SO Patrycja Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 1 lutego 2019 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku J. Ł.

o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej

na skutek zażalenia dłużnika na postanowienie Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 6 czerwca 2018 r., sygn. akt V GU 4/18

postanawia:

oddalić zażalenie.

Patrycja Baranowska Agnieszka Górską Agnieszka Woźniak

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 6 czerwca 2018 r. Sąd Rejonowy w Koszalinie odrzucił wniosek dłużnika J. Ł. o ogłoszenie jego upadłości jako osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej powołując się na przepisy art. 1099 § 1 i 2 k.p.c.

W uzasadnieniu wskazano, że w rozpoznawanej sprawie zastosowanie miały postanowienia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) (...) (Dz.U.UE.L.2015.141.19 z dnia 2015.06.05). Stosownie zaś do art. 3 ust. 1 tego rozporządzenia Sądy państwa członkowskiego, na którego terytorium znajduje się główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika, posiadają jurysdykcję do wszczęcia postępowania upadłościowego ("główne postępowanie upadłościowe"). Głównym ośrodkiem podstawowej działalności jest miejsce, w którym dłużnik regularnie zarządza swoją działalnością o charakterze ekonomicznym i które jako takie jest rozpoznawalne dla osób trzecich. W przypadku osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej lub zawodowej zgodnie z tym przepisem domniemywa się wobec braku dowodu przeciwnego, że głównym ośrodkiem jej podstawowej działalności jest miejsce zwykłego pobytu tej osoby.

Sąd Rejonowy wskazał, że przez miejsce zwykłego pobytu należy rozumieć miejscowość, w której dana osoba przebywa przez pewien czas, jednak bez zamiaru stałego pobytu w rozumieniu art. 25 kc. Miejsce zwykłego pobytu to pojęcie rozumiane jako miejsce w którym dana osoba zazwyczaj przebywa i w którym znajduje się główne centrum egzystencji danej osoby, a o którym przesądzają przede wszystkim okoliczności natury faktycznej.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie dowody potwierdzają, zdaniem Sądu, że wnioskodawca ma miejsce zwykłego pobytu na terytorium Niemiec w M.. Wnioskodawca faktycznie cały czas przebywa w M., tam znajduje się jego główny ośrodek życiowy, skupia całą aktywność i tam zaspokaja swoje potrzeby. Do Polski przyjeżdża sporadycznie. W M. znajduje się zatem centrum jego egzystencji i interesów majątkowych. Według wiedzy znanej Sądowi z urzędu, którą Sąd uzyskał w sprawie z wniosku B. Ł. o ogłoszenie upadłości, wnioskodawca - wbrew temu co zeznał - przyjeżdża do Polski maksymalnie 6-7 razy w roku. Zeznania wnioskodawcy w tym zakresie są zatem sprzeczne z zeznaniami B. Ł. i Sąd postanowił nie dać im wiary. Sąd uznał twierdzenia wnioskodawcy za niewiarygodne również dlatego, że cotygodniowe podróżowanie z M. do S. generowałby bardzo duże koszty po stronie wnioskodawcy, natomiast we wniosku o ogłoszenie upadłości jak i na rozprawie wnioskodawca cały czas podnosił, że jego możliwości finansowe są organiczne. Z uwagi na to, że miejscem zwykłego pobytu wnioskodawcy jest M. postępowanie dotyczące upadłości wnioskodawcy z mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) (...) nie może być wszczęte w Polsce.

Dłużnik wniósł zażalenie na powyższe postanowienie domagając się jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Postanowieniu zarzucono :

- błędne ustalenia, iż w sprawie brak jest jurysdykcji krajowej podczas gdy całościowa i wszechstronna analiza okoliczności sprawy, w tym dokumentacji zaoferowanej przez wnioskodawcę prowadzi do wniosku, że to polski sąd upadłościowy jest właściwy do rozpoznania wniosku, ponieważ głównym ośrodkiem podstawowej działalności wnioskodawcy jest Rzeczpospolita Polska, a pobyt wnioskodawcy na terenie Republiki Niemiec ma charakter wyłącznie przejściowy, nie wiąże się z wolą stałego pobytu;

- naruszenie przepisów art. 3 ust. 4 a) i art. 3 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) (...) z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego, poprzez niezbadanie i nierozważenie przez Sąd Rejonowy z urzędu, iż zgodnie z art. 3 ust. 1 tego rozporządzenia wszczęcie postępowania upadłościowego na terenie Republiki Federalnej Niemiec jest niemożliwe ze względu na wymagania przewidziane w prawie państwa członkowskiego, tj. brak odniesienia się do przepisów prawa niemieckiego upadłościowego, w kontekście tego, że wnioskodawca jest wyłącznie obywatelem polskim, nie ma obywatelstwa niemieckiego, nie włada językiem niemieckim, nie posiada na terenie Niemiec żadnego majątku, w tym nieruchomości, nie posiada na terenie Niemiec żadnego zadłużenia, posiada dług wyłącznie wobec wierzyciela mającego siedzibę na terenie Polski, żona wnioskodawcy posiada na terenie Polski prawo własności nieruchomości gruntowej oraz udział w prawie własności nieruchomości gruntowej zabudowanej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Trafnie przyjął Sąd pierwszej instancji, iż głównym ośrodkiem podstawowej działalności dłużnika jest M., co stanowi o braku jurysdykcji krajowej w tej sprawie.

Przepis art. 3 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) (...) z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego ustanawia w przypadku osoby fizycznej nieprowadzącej niezależnej działalności gospodarczej lub zawodowej domniemanie, iż głównym ośrodkiem podstawowej działalności jest miejsce zwykłego pobytu. W powołanym rozporządzeniu brak jest definicji pojęcia „miejsca zwykłego pobytu”, jednakże nie powinno budzić wątpliwości, iż z uwagi na charakter przepisów i akcentowaną w punkcie 29 preambuły potrzebę zapobiegania nielegalnemu lub nieuczciwemu wybieraniu sądu pod kątem korzystniejszej sytuacji prawnej (tzw. forum shopping), pojęcie to powinno się wyklądać w sposób autonomiczny.

Pomocne w tym zakresie mogą zatem być poglądy prezentowane na tle innych przepisów prawa unijnego posługujących się terminem „miejsce zwykłego pobytu”, w tym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (R. I). Na tle tych przepisów zwraca się uwagę, że miejsce zwykłego pobytu osoby fizycznej znajduje się z państwie, w którym ześrodkowana jest aktywność życiowa danej osoby, zaś wśród okoliczności, które należy brać pod uwagę przy ustalaniu miejsca

zwykłego pobytu wskazuje się przykładowo : długość i regularność pobytu lub pobytów w określonym państwie, posiadanie w nim rodziny i kontaktów towarzyskich, stałej pracy, mieszkania, majątku, uczęszczanie do szkoły, znajomość języka oraz powiązania administracyjne z organami określonego państwa. Sporne natomiast jest znaczenie okoliczności subiektywnych, tj. zamiaru pobytu na danym terytorium (zob. Maciej Zachariasiewicz Komentarz do art. 19 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) i powołana tam literatura, System Informacji Prawnej LEX).

W literaturze dotyczącej rozporządzenia nr 2015/848 wskazuje się, że o uznaniu istnienia miejsca głównego ośrodka podstawowej działalności na terenie danej jurysdykcji świadczą takie okoliczności jak zamieszkiwanie przez większą część roku wraz z członkami rodziny, czy też skoncentrowanie działalności zawodowej (nawet mimo braku zamieszkania). Szczególne doniosłe znaczenie przypisuje się miejscu zatrudnienia, zwłaszcza jeśli ma charakter stały i podstawowy (por. Artur Tim : Upadłość konsumencka w prawie polskim i niemieckim a praktyka forum shopping i powołana tam literatura, IKAR 2018 , nr 6, System Informacji Prawnej Legalis).

W świetle przytoczonych poglądów doktryny argumenty powołane w zażaleniu, odnoszące się do braku zamiaru stałego pobytu wnioskodawcy na terenie Niemiec, nie mogły odnieść zamierzonego skutku. Bez względu bowiem na plany życiowe wnioskodawcy, nie ulega wątpliwości, iż obecnie właśnie w Niemczech koncentruje się jego aktywność życiowa, związana w szczególności z pracą zawodową i prowadzeniem wspólnego gospodarstwa domowego z żoną. Wniosku tego nie mogą zmieniać przyjazdy do Polski na urlop, święta, czy w wolne weekendy, tym bardziej, że – jak wynika z zeznań samego dłużnika, w trakcie tych wizyt gościnnie przebywa wraz z małżonką w domu, w którym na stałe mieszka siostra żony. Z treści wniosku wynika, że wnioskodawca nie ma w Polsce żadnego majątku, w szczególności mieszkania. Uwzględniając nadto koszty podróży do Polski, podzielić przy tym należy dokonaną przez Sąd pierwszej instancji ocenę zeznań wnioskodawcy, jako niewiarygodnych w tym zakresie, w jakim wskazywał, że prawie każdy weekend przyjeżdża do Polski.

We wniosku o ogłoszenie upadłości wskazano nadto, że w związku z upływem okresu obowiązywania umowy o pracę dłużnik podejmował czynności w niemieckim urzędzie pracy w celu znalezienia nowego zatrudnienia, co również świadczy o jego związku z miejscem, w którym przebywa od 2012 r.

W konsekwencji wnioskodawca nie zdołał obalić wynikającego z art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2015/848 domniemania, iż głównym ośrodkiem jego podstawowej działalności jest miejsce zwykłego pobytu, znajdujące się w M..

Nietrafny okazał się także zarzut naruszenia przepisów art. 3 ust. 4 a) i art. 3 ust. 2 tego rozporządzenia, przepisy te bowiem nie znajdują zastosowania w rozpatrywanej sprawie. Przepis art. 3 ust. 2 stanowi, że jeżeli dłużnik ma główny ośrodek swojej podstawowej działalności na terytorium państwa członkowskiego, sądy innego państwa członkowskiego są uprawnione do wszczęcia postępowania upadłościowego tylko wtedy, gdy dłużnik ma na terytorium tego innego państwa członkowskiego swój oddział. Skutki tego postępowania są ograniczone do majątku dłużnika znajdującego się na terytorium tego ostatniego państwa członkowskiego. Zgodnie zaś z art. 3 ust 4 a) uboczne postępowanie upadłościowe, o którym mowa w ust. 2, można wszcząć przed wszczęciem głównego postępowania upadłościowego zgodnie z ust. 1 jedynie w przypadku gdy wszczęcie postępowania upadłościowego zgodnie z ust. 1 jest niemożliwe ze względu na wymagania przewidziane w prawie państwa członkowskiego, na którego terytorium znajduje się główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika

Cytowane przepisy odnoszą się do postępowania ubocznego, którego wszczęcie uwarunkowane jest istnieniem oddziału dłużnika na terytorium danego państwa. Zgodnie zaś z art. 2 pkt 10 "oddział" oznacza każde miejsce działalności, w którym dłużnik wykonuje lub w ostatnich trzech miesiącach przed złożeniem wniosku o wszczęcie głównego postępowania upadłościowego wykonywał przy wykorzystaniu zasobów ludzkich i majątkowych działalność gospodarczą niemającą charakteru tymczasowego.

Wnioskodawca nie prowadzi działalności gospodarczej, a tym samym nie ma oddziału w Polsce, co wyklucza wobec niego wszczęcie postępowania ubocznego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 rozporządzenia. W konsekwencji

bezprzedmiotowe jest rozważanie możliwości wszczęcia postępowania ubocznego przed wszczęciem postępowania głównego, w szczególności ustalanie, czy ze względu na wymagania przewidziane w prawie niemieckim wszczęcie postępowania upadłościowego wobec wnioskodawcy jest niemożliwe. Ubocznie zatem tylko zauważyć trzeba, że przytoczone w zażaleniu okoliczności, które zdaniem skarżącego, świadczą o takiej niemożliwości, (np. obywatelstwo), nie należą do faktów relewantnych z punktu widzenia przepisów o jurysdykcji zawartych w 3 ust. 1 rozporządzenia.

Mając na uwadze wszystkie wskazane wyżej okoliczności, na podstawie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzeczono, jak na wstępie.

Patrycja Baranowska Agnieszka Górską Agnieszka Woźniak

VIII Gz 459/18 1 lutego 2019 r.

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)